

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

15. An, & quid sint Sphinges?

urn:nbn:de:hbz:466:1-45686

Solin. cap. 65.

Isidor. lib. 12.

Orig. cap. 2.

Plin. l. 8, c. 21.

Isa. 34. 7.

Vincent. in
spec. 1. p. 119.
cap. 91.

nis animalis in fronte vnicum quidem, sed excelsum & valde robustum cornu gerentis. Quamuis enim cornu hoc Solinus tantum pedum quatuor, vti & Isidorus, esse dicat, Plinius tamen cubitorum duum, at Ludouicus Bartheina trium ferme brachiorum longitudine esse affirmat: nempe pro magnitudine ætatis. Alludens ad hanc belluam etiam Isaias ait: *Et descendent vnicornes cum eis.* Tam crebra vnicornium mentio in diuinis litteris non videtur de fabulis sumpta. Pertinebat autem hic de hac quoque bestia quærere, quia, tamquam rarior, & ipsa vulgò potest pro monstro haberi. Quin discretè Vincentius ait: *Monoceros est monstrum equino corpore, cervino capite, cauda suilla, pedibus elephantis, mugitu horrido, &c.* quid magis potest esse monstruosum?

XIV.

Pleraque, de Pyrali, Phænice, piscibus fossilibus, & Monocerate dicta, ostendunt, has bestias, ob raritatem, aut inusitatum duntaxat nascendi viuendiq; modum, censerì prodigiosas; nisi quòd, quæ Vincentius de multiformi monocerotis natura tradit, veram eam belluam monstrum esse probent. Vtrum autem ea se ita forma habeat, est eorum pronunciare, qui viderunt. De Sirenibus difficilior est quæstio: possunt enim esse, vel non esse *effectus nature, qui deniat à recta consuetudine, secundum speciem dispositione*; propius vero est, vera monstra esse; alioquin enim & Satyros, & Faunos, & centauris natos liceret dicere, eos à *recta consuetudine, secundum speciem dispositione non deniare*, cum tales sint, quales fuere, qui eos genuerunt. Sunt enim, qui in India, & Libya, totas opinentur insulas Satyris & Sphingibus occupatas.

XV.

Porro, quia Sirenibus aliquo modo pares sunt Sphinges, libet etiam de illis disputare. Talia enim monstra extitisse, conijcitur 1. Quia non solum alibi passim pinguntur, verum etiam Romæ aliquot Sphinges marmoreæ ex Ægypto allatæ, in Capitolio, monstrabantur. 2. Quia Ægyptij sapientissimi olim Sphinges ante templa posuerunt. 3. Quia Octavius Augustus Sphinge loco signi usus fuit; sicut alij aquilæ, leonis, draconis effigie. Quemadmodum ergo hi verorum animalium, non fictorum, figura vsi sunt; ita quidam putant, Imperatorum

ratores signum suum non à fabulis traxisse. 4. Quia Pierius scribit, se tale monstrum vidisse, cuius etiam hæc sunt: *Nascuntur, apud Troglodytas Æthiopes, forma hæc ei dissimili, qua pinguntur, fusco pilo, mammis in pectore geminis: monstro similes. Sunt etiam paulo pinguiores. Naturam habent in cicuratione admodum proclivem, pluribus exercitijs disciplinisq; aptam. Unde s. fertur etiam Sphinx monstrum Thebanum fuisse facie virginea, alas & unguis habens, Harpyiarum instar, quod insidens scopulo via imminente, insolubilia enigmata transeuntibus proponebat; qua cum solvere non possent, ex improviso veniens alas & unguibus ad se eos in rupem trahebat, & præcipites dabat.* Apollodorus ait, *Sphingem ex Echidna & Typhone parentibus ortam, Thebanis ab Iunone immissam. Hanc muliebri facie ac pectore, pedibus ac cauda leoninis, & avis pennis præditam fuisse, qua cum à Musis enigmata didicisset, in Phycæ monte confederit, deq; ijs unum Thebanis proposuerit.* Ausonius Sphingem in hunc modum descripsit.

*Terruit Ausonium volucris leo, virgo, triformis
Sphinx, volucris pennis, pedibus fera, fronte puella.*

Hæc si omnia in trutinam coniiciantur, partim vera, partim inuoluta, partim sunt fabulosa. Fabulosum est, Sphingem ænigmata proposuisse; inuolutum, aliquid monstri latuisse; verum, Sphingem aliquam bestiam esse, licet non talem, qualem picturæ, sculpturæ, statuæ vel Romanorum, vel Ægyptiorum, aut Apollodorus, vel Poëtæ descripserunt. Quæ sub ænigmate aut silentio seruari voluerunt antiqui, ea imaginis obscuritate exprimi cõueniebat. Hinc Ægyptij idcirco Sphinges ante templa collocarunt, ut mystica dogmata, præcepta & institutiones sacre, per ænigmatum nodos procul à profana multitudine, inuoluta custodirentur, & in arcanis tantum tractarentur. Augustus quoque, ob silentij fidem, Sphinge usus est in litteris signandis. Ad hæc arcana significanda Ægyptij arcana effigiem monstrosamq; excogitauerunt. Pierius antea recitatus, non tam monstrum, quàm simiam describit: neque aliud esse Sphingem, quàm simiam existimat: cuius sententiæ etiam est Solinus, qui ita loquitur: *Inter si-*

Pier. Valeri
lib 6 cap. 10.
Hieroglyphi-
corum.

Apollodor.
l. 3. de deor.
orig. & ex eo.
Phil. Camer.
l. cent. c. 71.

Ausonius in
Griphoter-
nario.

Solin. c. 30.

simiam

mias habentur & Sphinges, villosæ comis, mammis prominulis, ac profundis, dociles ad feritatis obliuionem. Hæc Solinus de Sphingibus. Et Pierius, Harum ego vnã, inquit, Verona cùm essem, vidi, mammis illis & glabris, & candidis à pectore propendentibus, circumducebat eam circulator quidam Gallus, ex ignotis antea insula recens aduectam. Toto erat pectore glabello, facie & auribus humanis propioribus; dorso hispido supra modum; fusco & oblongo admodum pilo, eoque densissimo. Receptor leuissimum brachium, quo cœnæ, cui erat alligata regebat, ferrea manica obarmatum habebat; dextera baculum gerebat, quem in faciem animalis identidem prætendens, bipedem secum ambulare, & loco etiam saltare, interdum & obgannire faciebat; multamque hinc à spectatoribus stipem aucupabatur. Sunt, qui dicant in Libya, & Africa ob inopiam aquæ, tamquam siticulosis regionibus, è longinquo, bibendi gratia, diuersi generis animalia in vnum congregari, & inibi, è varia seminum mixtura, varias quoque subinde animalium formas generari: quæ tamen formæ, in illis terris, quia incolis propemodum familiares sunt, non adeò prodigiosæ habentur. Si aliud nihil sunt quàm simiæ, monstra non sunt; si formis permiscantur aliarum bestiarum, eximi non debent de numero monstrorum. Hæc de veritate Sphingis; in cuius fabula aiunt, inuolutum esse illud, quod Palæphatus in hac historia exponit. Cadmus, uxorem Sphinga habens Amazonida, Thebas profectus est: vbi interfecto Dracone, regno potitus est, ducta uxore Harmione, Draconis sorore. Id Sphinx iniquo animo tulit. Quare, seductis nonnullis ciuibus Sphincium occupauit, incursionibusque ac insidijs, quæ à Thebanis indigeno sermone ænigmata dicuntur, Cadmum ipsum, & qui illum sequebantur, infestauit. Tandem, proposito præmio, ab Oedipo superata fuit. Hic fabulæ nucleus, hæc est origo. Quamquam postea etiam, ob Megarensium mores, homines lasciuui & molles, immò & meretrices, populari conuicio, *Megarica Sphinges* dicebantur.

Apud Lil.
Girald. in
Ænigmat.

XVI.

Pingi, & apparere aliquando Centauros, Hippocentauros, Onocentauros, Satyros, similiaque duplicis nature monstra, notissimum est; esse autem in rerum natura valde apud authores dubium.